

Sivilombudsmannen
Postboks 3 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref
201000378

Vår ref
201000378

Dato
03.12.2010

Sak om innsyn i statistisk materiale fra nasjonale prøver

Kunnskapsdepartementet viser til Sivilombudsmannens uttalelse av 17.08.2010 der departementet blir bedt om å vurdere avisen Varingens innsynsbegjæring på nytt i lys av ombudsmannens kommentarer.

Ombudsmannen peker på at det er "uklart hvordan innsyn i de etterspurte statistikkopplysningene reelt sett vil kunne identifisere taushetsbelagte opplysninger om konkrete enkeltpersoner", og at departementet "under enhver omstendighet ikke har foretatt en tilstrekkelig konkret vurdering av den aktuelle innsynsbegjæringen". Departementet bes i lys av dette om å vurdere saken pånytt.

Kunnskapsdepartementet vil i det følgende først kommentere spørsmålet om lovforståelse av taushetspliktreglene i forbindelse med innsyn i statistiske opplysninger, jf. forvaltningsloven § 13 a nr. 2. Deretter vil departementet redegjøre for en fornyet vurdering av den konkrete innsynsbegjæringen.

Når det gjaldt spørsmålet om koblingsfare, la Kunnskapsdepartementet følgende til grunn i svar til Sivilombudsmannen av 25.06.2010:

"I et tilfelle der tilgang til tall i denne statistikken for eksempel kombineres med lokal kjennskap til forhold ved grunnskolen i Nittedal, utgjør dette etter Kunnskapsdepartementets vurdering en reell og ikke ubetydelig fare for at opplysningene kan knyttes til en bestemt elev."

Om koblingsfaren kommenterer ombudsmannens følgende i uttalelsen av 17.08.2010:

"For å kunne koble statistiske opplysninger om at en eller flere elever er fritatt fra å delta i nasjonale prøver til taushetsbelagte opplysninger om konkrete, navngitte elever, må vedkommende som blir kjent med statistikken allerede ha kjennskap til det underliggende taushetsbelagte forholdet. Det er da vanskelig å se at det er innsyn i de statistiske opplysningene som sprer taushetsbelagte opplysninger. Departementet har også selv vist til at det er lokalkunnskap om de enkelte elevene som eventuelt vil kunne føre til identifikasjon av hvem som er fritatt fra å delta på nasjonale prøver. Selve opplysningen om fritak fra nasjonale prøver vil i så fall ikke gi ytterligere innsyn i taushetsbelagte opplysninger utover det vedkommende allerede har kjennskap til. Selv om det skulle være tale om et lite sted, og selv om antallet fritatte elever er lavt, antar jeg at et lavt antall elever i seg selv sjelden vil kunne identifisere eleven(e) på en måte som røper taushetsbelagte opplysninger"

Kunnskapsdepartementet vil bemerke at det etter departementets vurdering ikke er slik at det kreves kjennskap til det underliggende forholdet, for eksempel at en elev mottar spesialundervisning, for å kunne koble de statistiske opplysningene til identitet. Det faktum at en elev mottar spesialundervisning vil ofte være kjent for en begrenset gruppe personer, hvorav flere er underlagt taushetsplikt. Det er imidlertid slik at andre personer enn disse vil kunne ha en mer perifer kjennskap til forhold ved skolene det gjelder, slik at de ikke er kjent med at det er fattet et spesialundervisningsvedtak, men samtidig har tilstrekkelig kunnskap om elevmassen til å kunne identifisere spesialundervisningseleven hvis de statistiske opplysningene offentliggjøres.

Faren for en slik kobling, der det underliggende forholdet ikke er kjent fra før, er etter departementets vurdering utvilsomt reell, og konsekvensene av et brudd på taushetsplikten vil være ødeleggende for tillitsforholdet mellom elever/foresatte og utdanningsmyndighetene.

Kunnskapsdepartementet vil understreke at departementet naturligvis ikke har noen interesse i å "hemmeligholde" statistikken om fritatte elever på enkelte nasjonale prøver i Nittedal kommune. Ved avslaget på innsynsbegjæringen og begrunnelsen for denne, er det allerede gitt informasjon om at tallet på fritatte elever på den enkelte prøve er 1, 2, 3 eller 4 elever. Hensynet til offentlighet rundt antallet fritak fra nasjonale prøver er således i stor utstrekning ivaretatt. Departementets avslag på klagen over innsynsbegjæringen er utelukkende fattet for å overholde taushetsplikten overfor de svært få spesialundervisningselevne dette gjelder.

Departementet har i tråd med Sivilombudsmannens uttalelse vurdert innsynsbegjæringen konkret opp mot forhold ved Nittedal kommune. Nittedal kommune har de siste årene hatt et relativt stabilt antall grunnskoleelever. Skoleåret 2009-2010 hadde Nittedal kommune 313 elever på 8. trinn, fordelt på 3 ungdomsskoler (8.-10.trinn). Antallet elever på 8. trinn varierer fra 69 til 153. Samme skoleår hadde kommunen 329 elever på 5. trinn, og det er 7 barneskoler (1.-7. trinn) i Nittedal kommune. Her varierer antallet elever på 5. trinn mellom 28 og 67. Kommunens bosetningsmønster kjennetegnes av flere mindre

befolkningssentra, og dette medfører at lokalmiljøets kjennskap til elevene på den enkelte skoler kan være relativt stor. Lokalkunnskap knyttet til små skoler kan gjøre det mulig å identifisere enkeltelever hvis absolutte tall publiseres på kommunenivå, selv om kommunen totalt sett er stor.

Slik departementet ser det medfører kommunestørrelsen, skolestrukturen, skolestørrelsen og elevtallet i Nittedal kommune ingen særlig reduksjon i faren for identifisering av elevene. Faren for å bryte taushetsplikten vil være klart tilstede hvis opplysningene offentliggjøres. For å overholde taushetsplikten etter forvaltningsloven § 13 1. ledd nr.1, må opplysningene unntas offentlighet i tråd med vedtaket i klagesaken datert 16.02.2010.

Med hilsen

Hege Johansen (e.f.)
avdelingsdirektør

Erik Saglie
seniorrådgiver

Kopi: Avisen Varingen v/ Journalist Vegar Venli,
Norsk Presseforbund

